

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 5 listopada 2024 r.

Poz. 932

UCHWAŁA

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 29 października 2024 r.

w 100. rocznicę urodzin Zbigniewa Herberta

29 października 2024 roku przypada setna rocznica urodzin Zbigniewa Herberta, jednego z najwybitniejszych twórców dwudziestowiecznej polskiej kultury.

Formacyjne lata poety przypadły na czas II wojny światowej – jako młody człowiek, mieszkaniec Lwowa pod sowiecką i niemiecką okupacją, Herbert był świadkiem represyjnych i zbrodniczych działań podejmowanych przez totalitaryzmy komunistyczny oraz nazistowski. W takich okolicznościach Herbert – między innymi student tajnych kompletów – podejmował swoje pierwsze próby poetyckie. Po wojnie, w okresie stalinowskim, poeta wykazał się siłą etycznego oporu – nie skorzystał z możliwości literackiej kariery, jaka otwierała się przed twórcami służącymi propagandowym interesom władzy, pozostał na uboczu życia kulturalnego, tworząc, w znacznej mierze, „do szuflady”. Dopiero względna liberalizacja systemu politycznego, jaka nastąpiła w połowie lat pięćdziesiątych, sprawiła, że poeta mógł zadebiutować własnym tomem wierszy. Od tego czasu, aż do śmierci w roku 1998, Herbert obecny był na scenie współczesnej polskiej literatury jako jeden z jej najbardziej rozpoznawalnych, najznakomitszych aktorów.

Poezja Zbigniewa Herberta to zjawisko kulturowe o wysokiej wartości i złożoności. Z jednej strony jest ona silnie związana ze sferą doświadczeń polskiej wspólnoty narodowej i społecznej – są w niej obecne odniesienia do bliższej i dalszej historii rodzimej, także traumatycznej. Z drugiej strony jest to poezja bardzo daleka od nacjonalizmu i niezamykająca się w kręgu problematyki etnicznej – konsekwentnie wchodzi ona w dialog z antycznym, grecko-rzymskim oraz religijnym, judeochrześcijańskim dziedzictwem Europy. Kilkanaście wierszy Zbigniewa Herberta zyskało status tekstów kanonicznych – wymienić tu wypada najsłynniejsze tytuły, jak, między innymi, „Przesłanie Pana Cogito”, „Potęga smaku” czy „Raport z obłąkanego Miasta”. Będąc poetą spraw publicznych i wspólnotowych, był też Herbert poetą spraw osobistych, indywidualnych, intymnych – dość wspomnieć wiersze o doświadczeniu choroby, cierpienia, starości, modlitwy, rozpacz i nadziei. Twórczość poetycką łączył Zbigniew Herbert z twórczością prozatorską i dramatyczną. Szczególnie wysoką pozycję zyskała jego eseistyka poświęcona wybitnym dziełom sztuki europejskiej, zwłaszcza architekturze i malarstwu – począwszy od czasów antycznych aż do nowożytności.

Mimo upływu lat – od śmierci Zbigniewa Herberta dzieli nas już ponad ćwierć wieku – Herbertowskie dzieło pozostaje żywą, aktywnie działającą częścią polskiej kultury, co wyraża się między innymi niesłabnącym zainteresowaniem nim edytorów i literaturoznawców. Dzięki znakomitym przekładom na różne języki, w tym zwłaszcza na angielski i niemiecki, twórczość Herberta cieszy się atencją i uznaniem czytelników, komentatorów i wydawców pochodzących z różnych krajów oraz z rozmaitych kultur. W międzynarodowej recepcji Herbertowskiego dzieła istotny jest także – wciąż zyskujący na intensywności – wątek ukraiński.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 100. rocznicę urodzin oddaje cześć pamięci wybitnemu twórcy literatury.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *M. Kidawa-Błońska*